

Dosarul nr. 2ra-880/22
2-17176080-01-2ra-22062022

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. L. Bagrin)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. L. Pruteanu, Iu. Cotruță, I. Țurcan)

ÎNCHEIERE

17 august 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Maria Ghervas
Victor Burduh
Mariana Pitic

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de către Tamara Orlic,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de către Tamara Orlic împotriva Iuliei Orlic, XXXXX și XXXXX, intervenient accesoriu Direcția pentru Protecția Drepturilor Copilului Botanica cu privire la partajarea bunului imobil cu atribuirea sultei și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 25 ianuarie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de către Tamara Orlic și a fost menținută hotărârea din 23 noiembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru,

constată:

La 06 iunie 2017, Tamara Orlic a depus cerere de chemare în judecată împotriva Iuliei Orlic cu privire la stabilirea modului de folosință a bunului imobil și compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că, potrivit certificatului cu privire la dreptul de proprietate asupra cotei părți din proprietatea comună și al certificatului de moștenitor legal îi revine $\frac{3}{4}$ și $\frac{1}{16}$ cotă parte din bunul imobil, apartamentul nr. 68, situat în XXXXX, iar Iuliei Orlic și copiilor acesteia XXXXX și XXXXX le revine $\frac{3}{16}$ cotă parte din bunul imobil menționat.

A menționat că, din motivul nerespectării condițiilor de exploatare și folosință a bunului imobil, a solicitat pârâtei în mod repetat soluționarea acestei probleme pe cale amiabilă, ceea ce a cauzat situația de conflict și imposibilitatea de a duce un trai comun.

Reclamanta a precizat că, pârâta refuză să achite plata pentru serviciile comunale și respectiv este nevoită din sursele sale să achite lunar plățile pentru apartament.

A mai afirmat că, i-a propus pârâtei să stabilească pe cale amiabilă modul de

folosință a bunului imobil, conform cotelor părți, însă a primit răspuns negativ. Iar din motiv că bunul imobil nu este împărțit în natură, se creează diferite obstacole pentru folosința acestuia.

Reclamanta a susținut că, este pensionară și deține cu drept de proprietate $\frac{3}{4}$ și $\frac{1}{16}$ cotă parte din bunul imobil, apartamentul XXXXX, situat în XXXXX, conform extrasului din Registrul bunurilor imobile, iar cota parte de $\frac{1}{4}$ a fost primită conform certificatului cu privire la dreptul de proprietate asupra cotei părți din proprietatea comună, ca participant la privatizarea apartamentului, cota parte de $\frac{1}{2}$ a fost primită conform certificatului de moștenitor legal după decesul soțului XXXXX și a fiului XXXXX și cota parte de $\frac{1}{16}$ a fost primită în baza certificatului de moștenitor legal după decesul fiului XXXXX.

A comunicat că, pârâtei Iulia Orlic îi revine $\frac{1}{16}$ cotă parte conform certificatului de moștenitor legal după decesul soțului XXXXX, fiicei XXXXX îi revine $\frac{1}{16}$ cotă parte conform certificatului de moștenitor legal după decesul tatălui XXXXX, iar fiicei XXXXX îi revine $\frac{1}{16}$ cotă parte conform certificatului de moștenitor legal după decesul tatălui XXXXX.

Reclamanta a concretizat că, între aceasta și pârâtă de mai mult timp există conflicte privind modalitatea de folosire a imobilului dat, fiecare parte având pretențiile sale. Totodată, pârâta refuză să vândă $\frac{3}{16}$ cotă parte reclamantei, motivând că dorește apartament separat cu comodități de o odaie.

A subliniat că, obiectul litigiului, apartamentul XXXXX, situat în XXXXX, cu nr. cadastral XXXXX, cu suprafața totală de 70,3 m.p. și cu suprafața locativă de 40,8 m.p. este compus din 3 odăi de 17 m.p., 11,9 m.p. și 11,9 m.p., bucătărie, coridor, bloc sanitar cu suprafața de 29,5 m.p. și 2 balcoane cu suprafața a câte 2,5 m.p., conform planului geometric al încăperilor.

A solicitat stabilirea modului de folosință a apartamentului nr. 68, situat în XXXXX, după cum urmează: -odaia cu suprafața de 17 m.p. și odaia de 11,9 m.p. cu ieșirea la balconul de 2,5 m.p. să fie atribuite Tamarei Orlic; -odaia cu suprafața de 11,9 m.p. cu balconul de 2,5 m.p. să fie atribuită Iuliei Orlic, XXXXX și XXXXX; - bucătăria, coridorul și blocul sanitar cu suprafața totală de 29,5 m.p. să rămână în folosința comună a părților. A mai solicitat compensarea cheltuielilor de judecată.

Prin încheierea din 18 aprilie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru a fost atrasă în proces, în calitate de intervenient accesoriu de partea pârâtei, Direcția pentru Protecția Drepturilor Copilului Botanica.

În cadrul ședinței de judecată din 27 ianuarie 2020, Tamara Orlic, reprezentată de avocatul Andrei Leșanu a concretizat cercul participanților la proces, prin identificarea Iuliei Orlic, XXXXX și XXXXX în calitate de pârâte.

Ulterior, în cadrul ședinței de judecată din 10 noiembrie 2020, Tamara Orlic și-a concretizat cerințele din acțiune, solicitând partajarea bunului imobil, apartamentul nr. XXXXX, situat în XXXXX, cu nr. cadastral XXXXX, prin atribuirea întregului bun Tamarei Orlic în schimbul achitării sultei și compensarea cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 23 noiembrie 2020 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, acțiunea s-a respins ca fiind nefondată.

La 08 decembrie 2020, Tamara Orlic, reprezentată de avocatul Andrei Leșanu a depus apel nemotivat, iar la 21 mai 2021, Tamara Orlic, reprezentată de avocatul

Vasile Rîhlea a depus apel motivat împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri, prin care acțiunea să fie admisă.

Prin decizia din 25 ianuarie 2022 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins apelul declarat de către Tamara Orlic și s-a menținut hotărârea din 23 noiembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

Pentru a decide astfel instanțele de judecată ierarhic inferioare au stabilit cu certitudine că, posibilitatea împărțirii în natură și nerezonabilitatea acestei acțiuni în prezenta cauză nu pot fi apreciate în baza înscrisurilor prezentate de către reclamantă și declarațiile participanților la proces. Or, elucidarea unor asemenea circumstanțe definitorii pentru soluționarea cauzei presupun stabilirea exactă a cotelor-părți deținute de către fiecare parte în proces, posibilitatea utilizării în comun a spațiilor cu altă destinație decât cea locativă, precum și necesitatea stabilirii modului de folosință sau partajul bunului, prin atribuirea acestuia uneia dintre părți și achitarea sultei în favoarea celeilalte părți.

S-a menționat că, toate aceste aspecte sunt imperios de a fi demonstrate, inclusiv și prin prisma importanței deosebite care o are dreptul de proprietate, ca drept fundamental al omului. Însă, așa cum totalitatea circumstanțelor descrise nu au fost demonstrate de către reclamantă, acțiunea intentată poartă caracter vădit neprobat. În acest sens s-a evidențiat că, solicitarea privind încetarea dreptului de proprietate pe cote-părți urma să fie motivată prin prisma indivizibilității bunului imobil în natură sau nerezonabilitatea unei asemenea împărțiri-circumstanțe care nu au fost elucidate.

În continuare, s-a apreciat ca fiind neîntemeiat argumentul Tamarei Orlic, precum că la caz sunt aplicabile prevederile art. 561 din Codul civil, potrivit cărora instanța este în drept să partajeze bunul cu atribuirea întregului bun în schimbul unei sulte, or în lipsa unui acord expres în acest sens, instanța nu poate impune Iuliei Orlic, XXXXX și XXXXX să cedeze cotele sale părți din proprietate, căci în caz contrar se va admite o ingerință în dreptul de proprietate al acestora, cu deposedarea de proprietatea dobândită în condițiile Legii, ceea ce potrivit prevederilor legale este inadmisibil.

Cu referire la Raportul de evaluare cu stabilirea modului de folosință nr. 2834/2019, întocmit la data de 16 martie 2019 de către evaluatorul Igor Covaș din cadrul SRL „Pozitiv Media” s-a reținut că nu este susceptibil de sine stătător să probeze faptul indivizibilității bunului imobil sau faptul că nu este comod partajabil în natură. La întocmirea acestuia, expertul a analizat înscrisurile prezentate de beneficiarul Iulia Orlic, inserate la secțiunea „Anexe”. După cum rezultă din fila 6 a Raportului, expertul nu a examinat bunul evaluat la fața locului, la baza concluziilor formulate fiind puse circumstanțele care rezultă din înscrisuri și informațiile furnizate de pârâtă.

Suplimentar s-a mai constatat că, potrivit datelor înscrise în Registrul bunurilor imobile toți coproprietarii bunului litigios își au înregistrat domiciliul la respectiva adresă: XXXXX, inclusiv minorele XXXXX și XXXXX. Deși în cadrul ședinței de judecată reclamanta a afirmat că, pârâtele, la moment, nu locuiesc în apartament, circumstanța dată nu a fost probată prin niciun mijloc de probă.

Concomitent s-a specificat că, nu se cunoaște dacă Iulia Orlic, XXXXX și

XXXXX dispun de un alt spațiu locativ în cadrul căruia să poată domicilia permanent. Însă, conform art. 5 alin. (3) din Legea cu privire la locuințe nr. 75 din 30 aprilie 2015, persoanele fizice care au în proprietate o locuință dispun de dreptul de a o folosi pentru domicilierea personală și a membrilor familiilor lor, precum și de dreptul de a instala în locuința proprie alte persoane fizice.

Mai mult, din actele cauzei rezultă dezacordul Iuliei Orlic, XXXXX și XXXXX la împărțirea bunului, fiind cert exprimată intenția acestora de a folosi bunul imobil conform destinației și dezacordul lor de a accepta sulta, or lipsirea ultimelor de proprietate în schimbul unei sulte ar semnifica o violare a dreptului acestora de proprietate în sensul dispozițiilor art. 1 din Protocolul nr. 1 adițional la Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale.

La 26 mai 2022, Tamara Orlic a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel, casarea hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri, prin care acțiunea să fie admisă.

În motivarea recursului recurenta a indicat că, instanțele de judecată ierarhic inferioare eronat au interpretat legea cu privire la aplicarea art. 361 din Codul civil, deoarece aceste prevederi reglementează alte noțiuni, deși conform cererii de concretizare din 27 ianuarie 2020, Tamara Orlic a solicitat atribuirea întregului apartament în schimbul unei sulte.

A menționat că, Iulia Orlic se află în concubinaj cu alt bărbat și locuiește cu ambele fiice în sectorul Buiucani, fapt confirmat prin cererea din 17 iulie 2019, prin care a comunicat adresa de corespondență și anume mun. Chișinău, XXXXX.

Recurenta a afirmat că, instanța de apel nu s-a expus asupra motivului invocat, precum că se află în pericol eminent și a indicat în acest sens că a depistat că în lipsa ei cineva a fost în apartament și peste noapte a rămas conectată lumina în odaia cu suprafața de 17 m.p., iar Tamara Orlic nu are acces în această odaie deoarece Iulia Orlic a încuiat-o.

Consideră că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite conform prevederilor art. 130 din Codul de procedură civilă și a comunicat recurenta că viața și sănătatea sa sunt în pericol.

A susținut recurenta că are o vârstă de 79 ani, are mari probleme de sănătate, are nevoie de liniște, iar condițiile de conflict confirmă afirmațiile acesteia, precum că sănătatea și siguranța personală este în pericol, or situația de conflict perpetuează relațiile normale de exploatare a apartamentului.

Prin notificările din 22 iunie 2022 și 29 iulie 2022 Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa participanților la proces copia recursului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței (f. d. 107, 120, 121 Vol II).

Prin referința din 28 iulie 2022, Direcția pentru Protecția Drepturilor Copilului Botanica a solicitat ca instanța de recurs să țină cont de prevederile actelor normative ce reglementează drepturile copilului atât național, cât și internaționale, iar hotărârea pronunțată să fie în concordanță cu interesul superior al copilului.

Prin referința din 08 august 2022, reprezentantul intimatelor, avocatul Oxana Eșanu a solicitat declararea recursului ca fiind inadmisibil.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Din materialele dosarului rezultă că, Curtea de Apel Chișinău a expediat în adresa participanților la proces, copia deciziei contestate la 07 aprilie 2022 (f.d. 91, Vol II), inclusiv pe poșta electronică a reprezentantului recurente, fiind recepționată de către acesta în aceeași zi, fapt indicat în cererea de recurs.

Astfel, recursul declarat la 26 mai 2022 este în termen.

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele cauzei civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul este inadmisibil din următoarele motive.

În conformitate cu art. 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin.(2), (3) și (4).

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții

Supreme de Justiție consideră că, recursul declarat de către Tamara Orlic nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Codul de procedură civilă.

Prin urmare, argumentele invocate în recursuri nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Or, recursul exercitat asupra deciziilor instanței de apel are caracter nedevalidativ și controlul judiciar se circumscrie doar asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se în exclusivitate doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează și faptul că, procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) Codul de procedură civilă.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție relevă că, conform jurisprudenței CEDO, recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Rebai și alții contra Franței, 25 februarie 1995), pe când în recursul declarat de către Tamara Orlic, asemenea aspecte nu se regăsesc.

Astfel, din considerentele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de către Tamara Orlic ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 270, 431 alin. (2), 433 lit. a), art. 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursul declarat de către Tamara Orlic se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Maria Ghervas

judecătorii

Victor Burduh

Mariana Pitic